

تبیین روابط میان مقایسه اجتماعی و اشتراک‌گذاری دانش در میان حساب‌رسان با توجه به نقش میانجی حسادت

شبنم کربلایی

گروه حسابداری، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران.

Email: 3610841702@iau.ir

محمد رضا پورعلی

گروه حسابداری، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران. (نویسنده مسئول)

Email: Pourali@iau.ac.ir

سید فخرالدین فخرحسینی

گروه مدیریت و حسابداری، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران.

Email: Sf.fakhrhosseini@iauc.ac.ir

مرتضی حاجی عباسی

گروه حسابداری، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران.

Email: m.hajiabbasi@toniau.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۴/۰۹ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۲/۱۲

چکیده

پژوهش حاضر به رابطه بین مقایسه اجتماعی و اشتراک‌گذاری دانش در میان حساب‌رسان و تأثیر این دو متغیر مستقل بر کیفیت گزارشات حساب‌رسان در مؤسسات حسابرسی پرداخته است. جامعه آماری تحقیق، شامل حساب‌رسان ارشد به بالا شاغل در مؤسسات حسابرسی تهران در سال ۱۴۰۲ می‌باشد. برای گردآوری داده‌ها از هر دو روش کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شده است. ابزار گردآوری داده‌ها در بخش میدانی، پرسشنامه استاندارد می‌باشد. پژوهش از نوع آمار توصیفی و استنباطی و با استفاده از فرمول کوکران و روش تصادفی ساده انتخاب شده است. برای انجام این تحلیل از نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۷ و PLS Smart نسخه ۳ تجزیه و تحلیل اطلاعات استفاده شده است. یافته‌های پژوهش حاکی از این است که حسادت در محل کار به‌عنوان یک عامل محرک برای موفقیت و رقابت با دیگر همکاران است اما از طرفی سلامت کارکنان را از نظر جسمی و روحی به خطر می‌اندازد و تأثیر منفی بر ذهنیت کارکنان دارد.

واژه‌های کلیدی: مقایسه اجتماعی، اشتراک‌گذاری دانش، حسادت.

۱- مقدمه

رفتار نوآورانه‌ی شغلی به‌عنوان یکی از عوامل کلیدی در ارتقای کیفیت حرفه‌ای، کارایی و اثربخشی سازمان‌ها شناخته می‌شود. کسل و همکاران (۲۰۱۲) این رفتار را نوعی رفتار پیچیده و غیرمرسوم تعریف کرده‌اند که در آن کارکنان فراتر از مرزهای تفکر سنتی عمل می‌کنند، ایده‌های بدیع می‌آفرینند و رویه‌ها و ساختارهای موجود را به چالش می‌کشند. در حرفه حسابرسی، به‌کارگیری رفتارهای نوآورانه می‌تواند به بهبود روش‌های رسیدگی، کاهش ریسک‌های کشف‌نشده و ارتقای کیفیت گزارشگری مالی بینجامد. از سوی دیگر، فرایندهای اشتراک‌گذاری دانش و سازوکارهای مقایسه اجتماعی از مؤلفه‌های مؤثر در شکل‌دهی رفتارهای حرفه‌ای و انگیزشی کارکنان به شمار می‌روند؛ اشتراک‌گذاری دانش تبادل تجربه‌ها، مهارت‌ها و اطلاعات میان اعضای گروه را تسهیل می‌کند (کمیسایک، ۲۰۲۰) و مقایسه اجتماعی، بنا بر نظریه فستینگر^۱ (۱۹۵۴)، روشی برای ارزیابی و تعریف خود افراد از طریق قیاس با دیگران ارائه می‌دهد که می‌تواند واکنش‌های عاطفی مانند حسادت، غرور یا همدردی را برانگیزد (گرینبرگ و همکاران، ۲۰۰۷). این سه عنصر — نوآوری کاری، اشتراک‌گذاری دانش و مقایسه اجتماعی — به‌ویژه در عرصه حسابرسی که با پیچیدگی‌های فنی، الزامات قانونی و فشارهای زمانی همراه است، نقش برجسته‌ای دارند.

۲- مبانی نظری

۲-۱- نظریه مقایسه اجتماعی

فستینگر (۱۹۵۴) بیان می‌کند که افراد برای ارزیابی نظرات و توانایی‌های خود تمایل به قیاس با دیگران دارند، بویژه زمانی که معیارهای عینی در دسترس نیستند. مقایسه‌های اجتماعی رو به بالا می‌تواند فرد مقابل را به‌عنوان الگویی قابل‌تحسین یا رقیبی تهدیدکننده نشان دهد و بدین‌ترتیب واکنش‌های عاطفی متفاوتی را برانگیزد (لی و همکاران، ۲۰۲۳). پژوهش‌ها نشان می‌دهند که مقایسه اجتماعی رو به بالا می‌تواند پیامدهای مثبت یا منفی بر اشتراک‌گذاری دانش و رفتار نوآورانه داشته باشد، بسته به شرایط زمینه‌ای و ویژگی‌های فردی.

۲-۲- اشتراک‌گذاری دانش و سرمایه اجتماعی

اشتراک‌گذاری دانش به‌عنوان سازوکاری برای انتقال تجربه‌ها و اطلاعات بین کارکنان، نقش کلیدی در ارتقای قابلیت نوآوری سازمان دارد. گانگولی^۲ و همکاران (۲۰۱۹) بر نقش سرمایه اجتماعی (رابطه‌ای، شناختی و ساختاری) به‌عنوان پیش‌ران اشتراک‌گذاری ضمنی دانش تأکید کرده‌اند و نشان داده‌اند که سرمایه اجتماعی رابطه‌ای و شناختی ارتباط مثبتی با اشتراک دانش ضمنی دارند، در حالی که سرمایه اجتماعی ساختاری در آن مطالعه تأثیر معنی‌داری نشان نداد. کیفیت دانش نیز به‌طور مستقیم با قابلیت نوآوری پیوند خورده است (گانگولی و همکاران، ۲۰۱۹). بنابراین سرمایه اجتماعی و کیفیت دانش از سازه‌های کلیدی در تبیین مسیرهای تأثیر بر نوآوری کاری به شمار می‌آیند.

۲-۳- حسادت و احساسات بین‌فردی

مقایسه‌های نامطلوب اجتماعی می‌تواند به بروز حسادت منجر شود؛ حسادتی که بسته به ماهیت آن، می‌تواند انگیزه‌بخش یا تخریب‌کننده رفتارهای اجتماعی باشد. لنگ و کراسیوس^۳ (۲۰۱۵) خاطرنشان کرده‌اند که حسادت ذاتاً مبتنی بر مقایسه اجتماعی رو به بالا است و در صورت همسان‌بودن زمینه مقایسه یا مرتبط‌بودن آن با حوزه‌های مهم، احتمال ایجاد حسادت افزایش می‌یابد. حسادت را می‌توان به دو گونه ملایم (benign) و ناملایم/بدخواه (malicious) تفکیک کرد؛ گونه اول ممکن است به تلاش برای بهبود و اشتراک‌فعال دانش بینجامد، در حالی که گونه دوم می‌تواند به اشتراک‌گذاری واکنشی یا حتی رفتارهای مخرب منجر شود (دافی^۴ و شاو، ۲۰۰۶).

۲-۴- چارچوب فعال-واکنشی و جهت‌گیری هدف

مطالعات مدیریت دانش پیشنهاد کرده‌اند که انگیزه اولیه افراد تعیین‌کننده شکل اشتراک‌گذاری آن‌هاست: برخی کارکنان به‌صورت فعال دانش خود را به اشتراک می‌گذارند، اما برخی دیگر تنها در مواجهه با درخواست یا فشار خارجی به‌صورت واکنشی دانش را عرضه می‌کنند. این تفکیک فعال-واکنشی، تحلیل‌های ظریفی درباره تفاوت‌های رفتاری در محیط کار فراهم می‌آورد و با بررسی انواع حسادت (ملایم و ناملایم) می‌تواند توضیح‌دهنده متفاوتی برای اشتراک‌گذاری دانش باشد (دافی و شاو، ۲۰۰۶). علاوه بر این، جهت‌گیری هدف یادگیری (LGO) و جهت‌گیری هدف عملکرد (PGO) به‌عنوان متغیرهای

³ Lang&krasios⁴ Daffi¹ Leon Festinger² Ganguly

دانش در مؤسسات حسابرسی را شناسایی کرده است؛ این مطالعه بر ماهیت خاص حرفه حسابرسی و نیاز به ساز و کارهای سازمانی ویژه تأکید کرده است (بخشانی، ۲۰۲۳).

- **نقش تمایل به اشتراک‌گذاری دانش در تردیدگرایی و قضاوت حسابرسان (با توجه به محل اشتغال حسابرس):** مطالعه‌ای که نشان داد «تمایل به اشتراک‌گذاری دانش» می‌تواند میانجی یا تعدیل‌کننده مناسبی در مسیرهای تصمیم‌گیری حسابرسان باشد و محل اشتغال (مثلاً نوع شرکت حسابرسی یا مؤسسه موردی) می‌تواند اثرات متفاوتی داشته باشد. این یافته‌ها اهمیت بررسی تمایل رفتاری اشتراک دانش در میان حسابرسان ایرانی را برجسته می‌سازد (جوادی، ۲۰۲۳).
- **حسادت در محیط کار و پیامدهای آن (مطالعات ایرانی):** چند مطالعه ایرانی، از جمله تحقیقاتی که به‌صورت پیمایشی در صنایع مختلف اجرا شده، پیش‌آمدها و پیامدهای حسادت در محیط کار را بررسی کرده‌اند و نشان داده‌اند که حسادت سازمانی می‌تواند روابط بین‌فردی را تضعیف کند و بر تبادل دانش تأثیر منفی بگذارد؛ مطالعاتی نیز چارچوب‌هایی مبتنی بر نظریه مقایسه اجتماعی برای تبیین پیشایندها و پیامدهای حسادت پیشنهاد کرده‌اند (مهذبوی مهدی، ۲۰۲۳).
- **شناسایی محدودیت‌ها و موانع اشتراک دانش در سازمان‌های ایرانی:** پژوهش‌های دیگری موانع سازمانی (فنی، فرهنگی، ساختاری) ایجاد و اشتراک دانش را شناسایی کرده‌اند که برای انتقال یافته‌ها و طراحی راهبردهای تقویت نوآوری در حرفه حسابرسی مهم‌اند. این مطالعات نشان می‌دهند بدون رفع موانع ساختاری و تقویت سرمایه اجتماعی، صرفاً انتظار افزایش اشتراک دانش یا نوآوری بی‌پایه است (سلگی، ۲۰۱۹).

جمع‌بندی پیشینه فارسی

مطالعات ایرانی مرتبط نشان می‌دهند که مسئله اشتراک‌گذاری دانش و نوآوری در محیط حسابرسی ایران مورد توجه قرار گرفته است، اما اغلب پژوهش‌ها به‌طور مجزا به رهبری، موانع یا پیامدهای عمومی پرداخته‌اند و «ارتباط مستقیم مقایسه اجتماعی → حسادت (دو وجه) → اشتراک‌گذاری دانش → نوآوری کاری» و نقش تعدیلی جهت‌گیری‌های هدف (LGO) و

تعدیل‌کننده مطرح شده‌اند؛ برای مثال، پژوهش سانگ^۱ و همکاران (۲۰۲۴) نشان می‌دهد که برای کارکنان با LGO بالا، افزایش مقایسه اجتماعی رو به بالا از طریق برانگیختن حسادت ملایم، اشتراک دانش فعال را تقویت می‌کند، در حالی که برای کارکنان با PGO پایین، مقایسه اجتماعی می‌تواند از طریق برانگیختن حسادت بدخواه، اشتراک دانش واکنشی را کاهش دهد (سانگ و همکاران، ۲۰۲۴).

با وجود اهمیت شناخته‌شده احساسات اجتماعی (مانند دوست داشتن، نفرت و خشم) در رفتارهای بین‌فردی (تانگنی و همکاران، ۲۰۰۷)، بررسی نقش دقیق احساسات اجتماعی به‌ویژه حسادت در سازوکارهای اشتراک‌گذاری دانش و نوآوری کاری اندک بوده است. به‌علاوه، مطالعاتی که همزمان نقش مقایسه اجتماعی، انواع حسادت و جهت‌گیری هدف را در چارچوب اشتراک‌گذاری دانش و نوآوری بررسی کنند، به‌ویژه در زمینه حرفه حسابرسی، محدود یا غایب‌اند. این کمبود نظری موجب می‌شود تا پژوهش حاضر با تلفیق ادبیات مقایسه اجتماعی و مدیریت دانش به توسعه چارچوب نظری نوینی برای توضیح نوآوری کاری در حسابرسی کمک کند.

۳- پیشینه پژوهش (فارسی و لاتین)

برای پاسخ به خواسته داور، در این بخش «پیشینه پژوهش» به دو قسمت «پیشینه فارسی» و «پیشینه لاتین» تفکیک شده است. هر مطالعه فارسی با اشاره کوتاه به روش، جامعه/نمونه و یافته‌های کلیدی آمده تا ارتباط آن با پژوهش حاضر روشن باشد.

۳-۱- پیشینه فارسی (مطالعات ایرانی مرتبط)

- **تأثیر رهبری دانش‌گرا بر نوآوری فرآیند حسابرسی و رفتار نوآورانه حسابرسان:** مطالعه‌ای که در آن رابطه رهبری دانش‌گرا با نوآوری فرآیند حسابرسی، جو سازمانی و رفتار نوآورانه حسابرسان بررسی شده و جامعه مورد مطالعه را حسابداران رسمی و مدیران مؤسسات حسابرسی تشکیل می‌داد؛ یافته‌ها نشان‌دهنده نقش معنادار رهبری دانش‌گرا در تقویت نوآوری فرآیند حسابرسی و رفتار نوآورانه بوده است (خوانساری وحید، ۲۰۲۴).
- **مدل مفهومی مدیریت رفتار اشتراک‌گذاری دانش در مؤسسات حسابرسی ایرانی:** مطالعه‌ای مفهومی/تطبیقی که با مرور ادبیات و تحلیل زمینه حرفه حسابرسی ایران، مدل مفهومی برای مدیریت رفتار اشتراک‌گذاری دانش ارائه کرده و موانع و راهبردهای ممکن برای تقویت اشتراک

¹ Sung

مجموعه عوامل را به صورت یک مدل یکپارچه در زمینه حرفه حسابرسی آزمون کند، محدود است. مطالعات بین‌المللی مسیرها و مکانیزم‌های فرضی را پیشنهاد کرده‌اند که پژوهش حاضر در بستر حسابرسی ایران خواهد آموذ.

این پژوهش از دو منظر نظری و کاربردی اهمیت دارد. از منظر نظری، با تلفیق ادبیات اشتراک‌گذاری دانش و نظریه مقایسه اجتماعی، مطالعه حاضر به توسعه مبانی نظری رفتار نوآورانه در رشته حسابداری و پیوند میان حسابداری و روان‌شناسی اجتماعی کمک می‌کند و با توجه به نقش هیجانات و جهت‌گیری‌های هدف، فهم فرآیندهای درونی و بین‌فردی مؤثر بر نوآوری را تعمیق می‌بخشد. از منظر کاربردی، نتایج این پژوهش می‌تواند مدیران مؤسسات حسابرسی، سیاست‌گذاران و ناظران حرفه‌ای را در تدوین راهبردهای تقویت اشتراک‌گذاری دانش، مدیریت احساسات سازمانی و ارتقای رفتارهای نوآورانه یاری دهد و در نهایت به بهبود کیفیت خدمات حسابرسی و افزایش اعتماد ذی‌نفعان منجر شود.

هدف کلی پژوهش بررسی نقش اشتراک‌گذاری دانش و مقایسه اجتماعی در پیش‌بینی رفتار نوآورانه حسابرسان و آزمون نقش میانجی حسادت و نقش تعدیل‌کننده جهت‌گیری هدف در این روابط است. به صورت ویژه، پژوهش می‌کوشد تعیین کند که آیا اشتراک‌گذاری دانش و مقایسه اجتماعی مستقیماً با نوآوری کاری حسابرسان مرتبط‌اند و آیا حسادت در دو وجه ملایم و ناملایم این روابط را میانجی‌گری می‌کند و جهت‌گیری هدف، نقش تعدیل‌کنندگی دارد یا خیر. پرسش‌های اصلی پژوهش شامل بررسی رابطه اشتراک‌گذاری دانش و نوآوری کاری، رابطه مقایسه اجتماعی و نوآوری کاری، نقش میانجی حسادت و نقش تعدیل‌کننده جهت‌گیری هدف در این روابط می‌باشد.

چارچوب مفهومی پژوهش مبتنی بر چهار رکن اصلی است؛ متغیر وابسته، که رفتار نوآورانه حسابرسان است، متغیرهای مستقل شامل اشتراک‌گذاری دانش و مقایسه اجتماعی، متغیر میانجی که حسادت با تفکیک به حسادت ملایم و ناملایم است و متغیر تعدیل‌کننده جهت‌گیری هدف می‌باشد. مدل نظری پژوهش فرض می‌کند که اشتراک‌گذاری دانش و مقایسه اجتماعی از طریق تأثیر بر احساسات و انگیزش (حسادت) و در تعامل با جهت‌گیری هدف، رفتار نوآورانه را شکل می‌دهند. داده‌ها از طریق پرسشنامه استاندارد از حسابرسان شاغل در شرکت‌های حسابرسی جمع‌آوری خواهد شد و تحلیل فرضیه‌ها با استفاده از تحلیل معادلات ساختاری انجام می‌گیرد. ابزارهای سنجش متغیرها مبتنی بر مقیاس‌های معتبر پیشین هستند و روایی و پایایی آن‌ها بررسی خواهد شد. تحلیل اثرات مستقیم،

در بستر حرفه حسابرسی کمتر به صورت یکپارچه بررسی شده است. از این رو، پژوهش حاضر با تلفیق این سازه‌ها تلاش می‌کند این شکاف را پر کند.

۲-۳- پیشینه لاتین (مطالعات بین‌المللی کلیدی)

- **نظریه مقایسه اجتماعی (فستینگر، ۱۹۵۴):** مبنای نظری مقایسه اجتماعی را فراهم می‌آورد و نشان می‌دهد که افراد در نبود معیارهای عینی خود را از طریق قیاس با دیگران ارزیابی می‌کنند؛ این چارچوب، بنیاد بسیاری از تحقیقات درباره اثرات مقایسه اجتماعی بر هیجانات بین‌فردی و رفتارهای اجتماعی است.
- **ارتباط مقایسه رو به بالا، حسادت و انواع اشتراک‌گذاری دانش (Sung سانگ و همکاران، ۲۰۲۴):** پژوهشی تجربی که نشان داد مقایسه رو به بالا می‌تواند از طریق برانگیختن «حسادت ملایم» اشتراک دانش فعال را تقویت کند و در عین حال تحت شرایط دیگر (مثلاً PGO پایین) می‌تواند از طریق «حسادت بدخواه» اشتراک دانش واکنشی را کاهش دهد؛ این مطالعه دو داده تجربی (داده‌های دوتایی و شبیه‌سازی سناریو) ارائه کرده و نقش تعدیلی جهت‌گیری‌های هدف را آشکار ساخته است.
- **نقش سرمایه اجتماعی و اشتراک ضمنی دانش در قابلیت نوآوری (Ganguly و همکاران، ۲۰۱۹):** این مطالعه به‌وضوح نشان می‌دهد که سرمایه اجتماعی رابطه‌ای و شناختی پیش‌بینی‌کننده اشتراک دانش ضمنی‌اند و اشتراک دانش ضمنی کیفیت دانش و قابلیت نوآوری را تقویت می‌کند؛ یافته‌هایی که چارچوب سبب‌شناسی مسیر دانش → نوآوری را پشتیبانی می‌کنند.
- **حسادت و پیامدهای گروهی/سازمانی (Duffy و همکاران؛ مطالعات مروری و تجربی):** تحقیقات کلاسیک و مروری نشان می‌دهند حسادت می‌تواند منجر به تضعیف روابط گروهی، کاهش همکاری و در مواردی رفتارهای مخرب گردد؛ در عین حال، برخی شرایط (مثل هویت جمعی قوی یا جهت‌گیری یادگیری بالا) می‌تواند پیامدهای منفی حسادت را کاهش دهد یا آن را به انگیزشی سازنده تبدیل کند.

جمع‌بندی پیشینه لاتین

ادبیات بین‌المللی همگرایی روشنی میان نقش مقایسه اجتماعی، انواع حسادت، تمایز اشتراک‌گذاری فعال/واکنشی و تأثیر تعدیلی جهت‌گیری هدف نشان می‌دهد؛ با این وجود، شواهدی که این

میانجی و تعدیل‌کننده به‌صورت کمی و با آزمون مسیرهای مدل انجام خواهد شد.

۴- روش‌شناسی تحقیق

۴-۱- روش تحقیق

این پژوهش از نوع توصیفی-پیمایشی با رویکرد کاربردی است و به‌صورت همبستگی و علیتی به بررسی رابطه بین متغیرهای مدنظر می‌پردازد. داده‌ها به‌صورت پیمایشی و با استفاده از پرسشنامه‌های استاندارد جمع‌آوری شده‌اند. برای آزمون مدل مفهومی و ارزیابی روابط مستقیم و غیرمستقیم از روش معادلات ساختاری مبتنی بر حداقل مربعات جزئی (PLS-SEM) استفاده شد؛ این روش به‌دلیل توانایی در برآورد مدل‌های ساختاری با تعداد متغیرها و مؤلفه‌های متعدد و مناسب بودن برای نمونه‌های با اندازه متوسط انتخاب گردید. تحلیل داده‌ها در دو مرحله انجام شد: نخست ارزیابی مدل اندازه‌گیری و سپس ارزیابی مدل ساختاری.

۴-۲- جامعه و نمونه آماری

جامعه‌ی آماری شامل حساب‌برسان ارشد و بالاتر (سرپرست، سرپرست ارشد، مدیر و شرکا) شاغل در مؤسسات حسابرسی عضو جامعه‌ی حسابداران رسمی در شهر تهران بود. با استفاده از فرمول کوکران و روش نمونه‌گیری تصادفی ساده ۲۵۰ پرسشنامه توزیع شد؛ در نهایت ۲۳۰ پرسشنامه دریافت شد که پس از حذف پرسشنامه‌های ناقص، ۲۱۵ پرسشنامه‌ی قابل‌استفاده برای تحلیل باقی ماند. داده‌ها به‌روش تصادفی ساده جمع‌آوری شده و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی (جنسیت، سن، مدرک تحصیلی، رتبه شغلی، سابقه کاری و محل خدمت) در پرسشنامه گنجانده شد.

۴-۳- روش و ابزار گردآوری داده‌ها

در این پژوهش برای جمع‌آوری داده‌های موردنیاز از ابزار پرسشنامه بهره برده شد و پس از جمع‌بندی داده‌ها و مدل‌سازی معادلات ساختاری با استفاده از افزارهای آماری SPSS نسخه ۲۷ و PLS Smart نسخه ۳ تجزیه و تحلیل اطلاعات انجام گرفت. به‌منظور تبیین مبانی نظری و جمع‌آوری پیشینه پژوهش، از متون کتابخانه‌ای استفاده شد، سپس داده‌ها از طریق پرسشنامه جمع‌آوری شدند. در بخش اول پرسشنامه، سؤال‌های مربوط به اطلاعات جمعیت‌شناختی، شامل جنسیت، سن، مدرک تحصیلی، رتبه شغلی، تجربه کاری و محل خدمت است. بخش دوم سؤال‌های مربوط به اندازه‌گیری متغیر مقایسه اجتماعی

مطرح شد و در بخش سوم سؤال‌های پرسش‌نامه اشتراک‌گذاری دانش شامل دو بخش اشتراک‌گذاری دانش فعال و انفعالی مطرح گردید؛ و در بخش آخر سؤال‌های پرسش‌نامه متغیر میانجی حسادت که شامل دو بخش حسادت ملایم و ناملایم می‌باشد مطرح شد. در ادامه، امتیازهای هر بخش محاسبه شد و به کمک نرم‌افزار، خروجی‌های استاندارد و تعدیل‌شده به دست آمد و نتایج آزمون فرضیه‌ها مشخص شد. نمونه آماری این تحقیق حساب‌برسان ارشد به بالا (سرپرست، سرپرست ارشد، مدیر و شرکا) شاغل در مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی فعال در شهر تهران می‌باشد که با استفاده از فرمول کوکران و روش تصادفی ساده انتخاب خواهند شد. با توجه به تعداد حجم نمونه موردنیاز، ۲۵۰ پرسشنامه در اختیار جامعه آماری قرار گرفت، سپس ۲۳۰ پرسشنامه دریافت شد که ۲۱۵ پرسشنامه قابل‌استفاده بود و برای تجزیه و تحلیل از آن‌ها استفاده شد.

۴-۴- قلمرو تحقیق (موضوع، زمان و مکانی)

موضوع تحقیق روابط بین مقایسه اجتماعی، اشتراک‌گذاری دانش و رفتارهای نوآورانه حساب‌برسان با نقش میانجی حسادت و نقش تعدیل‌کننده‌ی جهت‌گیری هدف است. این پژوهش در سال ۱۴۰۲ در شهرستان تهران و در میان مؤسسات حسابرسی عضو جامعه‌ی حسابداران رسمی انجام شد.

۴-۵- فرضیه‌های تحقیق

با توجه به اینکه متغیر اشتراک‌گذاری دانش شامل دو مؤلفه "اشتراک‌گذاری دانش فعال" و "اشتراک‌گذاری دانش انفعالی" است و همچنین متغیر حسادت شامل دو مؤلفه "حسادت ملایم" و "حسادت ناملایم" است، بنابراین مدل پژوهش تبدیل به ۴ مدل می‌شود. در مدل (۱) به بررسی روابط میان مقایسه اجتماعی و اشتراک‌گذاری دانش انفعالی در میان حساب‌برسان با توجه به نقش میانجی حسادت ملایم، در مدل (۲) به بررسی روابط میان مقایسه اجتماعی و اشتراک‌گذاری دانش انفعالی در میان حساب‌برسان با توجه به نقش میانجی حسادت ناملایم، در مدل (۳) به بررسی روابط میان مقایسه اجتماعی و اشتراک‌گذاری دانش فعال در میان حساب‌برسان با توجه به نقش میانجی حسادت ملایم و در مدل (۴) به بررسی روابط میان مقایسه اجتماعی و اشتراک‌گذاری دانش فعال در میان حساب‌برسان با توجه به نقش میانجی حسادت ناملایم پرداخته می‌شود.

۴-۶- مدل‌های تحقیق

این پژوهش به دنبال بررسی روابط میان مقایسه اجتماعی و اشتراک‌گذاری دانش در میان حساب‌برسان با توجه به نقش میانجی حسادت می‌باشد در جدول ۱ ابزار سنجش متغیرها معرفی شده است.

جدول ۱. ابزار اندازه‌گیری متغیرها

ردیف	نام متغیر	نحوه اندازه‌گیری
۱	مقایسه اجتماعی	بر اساس پرسشنامه استاندارد جارونپا ۱۹۹۸ اندازه‌گیری می‌شود. این پرسشنامه در طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای و بر اساس ۳ سؤال طراحی شده است.
۲	اشتراک‌گذاری دانش	بر اساس پرسشنامه استاندارد تنگ و سانگ ۲۰۱۱ اندازه‌گیری می‌شود. این پرسشنامه در طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای و بر اساس ۶ سؤال طراحی شده است که ۳ سؤال اول آن مربوط به اشتراک‌گذاری دانش فعال و ۳ سؤال آخر بر اساس اشتراک‌گذاری دانش انفعالی اندازه‌گیری می‌شود.
۳	حسادت	بر اساس پرسشنامه استاندارد لنگ و کریسوز ۲۰۱۵ اندازه‌گیری می‌شود. این پرسشنامه در طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای می‌باشد، ۳ سؤال اول مربوط به حسادت ملایم و ۳ سؤال دوم بر اساس حسادت ناملایم طراحی شده است.

۴-۷- متغیرهای تحقیق و نحوه اندازه‌گیری

این تحقیق دارای متغیرهایی به شکل جدول ذیل می‌باشد:

جدول ۲. متغیرهای تحقیق

ردیف	انواع متغیر	عنوان متغیر
۱	متغیر وابسته	رفتارهای نوآورانه حساب‌برسان
۲	متغیر مستقل	اشتراک‌گذاری دانش، مقایسه اجتماعی
۳	متغیر میانجی	حسادت
۴	متغیر تعدیل‌کننده	جهت‌گیری هدف

۴-۸- نحوه اندازه‌گیری متغیرها

رفتارهای نوآورانه حساب‌برسان بر اساس پرسش‌نامه استاندارد (اسپنوس و والد^۱ ۲۰۱۷) اندازه‌گیری می‌شود. این پرسشنامه در طیف لیکرت ۷ گزینه‌ای و دارای ۶ سؤال می‌باشد؛ که از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم طراحی شده است. اشتراک‌گذاری دانش در حالت کلی به دودسته فعال و انفعالی تقسیم می‌گردد که بر اساس پرسشنامه استاندارد (تنگ و سانگ^۲ ۲۰۱۱) اندازه‌گیری می‌شود. این پرسشنامه در طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای و بر اساس ۶ سؤال طراحی شده است که ۳ سؤال اول آن مربوط به اشتراک‌گذاری دانش فعال و ۳ سؤال آخر بر اساس اشتراک‌گذاری دانش انفعالی اندازه‌گیری می‌شود. مقایسه اجتماعی بر اساس پرسشنامه استاندارد (جارونپا^۳ ۱۹۹۸) اندازه‌گیری می‌شود. این پرسشنامه در طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای و بر اساس ۳ سؤال طراحی شده است. در حالت کلی حسادت به دودسته حسادت ملایم و ناملایم تقسیم می‌شود که بر اساس پرسشنامه استاندارد (لنگ و کریسوز^۴، ۲۰۱۴) اندازه‌گیری می‌شود. این پرسشنامه در طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای می‌باشد، ۳ سؤال اول مربوط به حسادت ملایم و ۳ سؤال دوم بر اساس حسادت ناملایم طراحی شده است. جهت‌گیری هدف بر اساس پرسشنامه استاندارد (وندوال^۵ ۱۹۹۷) اندازه‌گیری می‌شود. این پرسشنامه در طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای بر اساس ۳ سؤال طراحی شده است.

۴-۹- مدل‌سازی معادلات ساختاری

مدل‌سازی معادلات ساختاری، رویکرد آماری جامع برای آزمون فرضیه‌ها درباره روابط بین متغیرهای مشاهده‌شده و متغیرهای مکنون است. از طریق این رویکرد می‌توان قابل‌قبول بودن مدل‌های نظری را در جامعه‌های خاص با استفاده از داده‌های همبستگی، غیرآزمایشی و آزمایشی آزمون نمود. معادلات ساختاری آمیزه‌ای از دو تحلیل مدل اندازه‌گیری و مدل تابع ساختاری است. مدل اندازه‌گیری به بررسی ارتباط میان متغیرهای مکنون و مشاهده‌پذیر پرداخته و کاربرد اصلی آن بررسی روایی همگرا، روایی تشخیصی و پایایی ترکیبی است. خروجی اصلی مدل اندازه‌گیری، بار عاملی است. خروجی مدل‌های ساختاری در حالت تخمین استاندارد ضریب یا تخمین است. ضریب مسیر، عددی است که تأثیر متغیرهای مکنون بر یکدیگر را نشان می‌دهد. این عدد در حالت استاندارد، مشابه ضرایب رگرسیونی (بتاهای) استاندارد شده در معادله رگرسیون است. برای تأیید یا

3 Jarvenppa
4 Lange and Crusius
5 Vandewalle

1 Spanuth and wald
2 Teng & song

شبهات زیادی دارد. پایایی سازه یا ترکیبی بر مبنای مربع مجموع بارهای عاملی یک سازه بیان می‌شود. به‌منظور سنجش سازگاری درونی، مقدار پایایی ترکیبی باید بزرگ‌تر از ۰/۷ باشد (رامین مهر و چارستاد، ۱۳۹۲). همان‌طور که در جدول ۳ نشان داده شده است، مقدار پایایی ترکیبی به‌دست‌آمده برای متغیرهای پژوهش بیش از ۰/۷ است و بدین ترتیب از پایایی این متغیرها اطمینان حاصل شد.

جدول ۳. شاخص‌های پایایی و روایی همگرا

عامل	Cronbach'sAlpha	rho_A	CR	AVE
اشتراک‌گذاری دانش انفعالی	۰.۸۸	۰.۸۸۱	۰.۹۲۶	۰.۸۰۸
مدل (۱)	۰.۷۹۶	۰.۸۲	۰.۸۶۴	۰.۶۸۱
مقایسه اجتماعی	۰.۹۳۱	۰.۹۳۴	۰.۹۴۶	۰.۷۴۴
اشتراک‌گذاری دانش انفعالی	۰.۸۸	۰.۸۸۵	۰.۹۲۶	۰.۸۰۸
مدل (۲)	۰.۹۰۲	۰.۹۰۳	۰.۹۳۹	۰.۸۳۶
مقایسه اجتماعی	۰.۹۳۱	۰.۹۳۵	۰.۹۴۶	۰.۷۴۴
اشتراک‌گذاری دانش فعال	۰.۷۵۶	۰.۷۵۴	۰.۸۶	۰.۶۷۳
مدل (۳)	۰.۷۶۹	۰.۸۲۲	۰.۸۳۶	۰.۶۸۱
مقایسه اجتماعی	۰.۹۳۱	۰.۹۳۷	۰.۹۴۶	۰.۷۴۴

به دلیل محافظه‌کار بودن آلفای کرون باخ و یکسان در نظر گرفتن همه معرف‌ها، در روش حداقل مربعات جزئی ۲، بیشتر از پایایی ترکیبی استفاده می‌شود. در این مدل پایایی ترکیبی و آلفای کرون باخ همه متغیرها، بیش از ۰/۷ بوده که نشان‌دهنده پایایی مطلوب است و مقدار AVE برای تمامی متغیرها بیشتر از ۰/۵ به‌دست‌آمده است که بیانگر تأیید اعتبار همگرا است.

۴-۱۲- درآمدی بر روش‌های آماری مورد استفاده

از هر دو روش آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است.

۴-۱۳- روش و ابزار تجزیه و تحلیل داده

در این تحقیق برای تحلیل داده‌ها از هر دو روش آمار توصیفی و استنباطی استفاده خواهد شد و از نرم‌افزار آماری SPSS به تبیین روابط مذکور پرداخته می‌شود.

رد فرضیه‌های پژوهش در مدل‌های ساختاری، مقادیر آماره آزمون تی یا سطح معناداری بررسی می‌شود. بدین‌صورت که اگر این مقادیر بیشتر از ۱/۹۶ یا کمتر از ۱/۹۶- باشند، فرضیه پژوهش در سطح اطمینان ۹۵ تأیید می‌شود (رامین مهر و چارستاد، ۱۳۹۲).

۴-۱۰- روایی ابزار پژوهش

با توجه به اینکه پرسشنامه‌های این پژوهش استاندارد بودند و در پژوهش‌های متعددی استفاده شدند، روایی محتوا وجود دارد. روایی همگرا زمانی تأیید می‌شود که امتیازهای به‌دست‌آمده از دو ابزار (یا سؤال‌های پرسشنامه) درباره یک مفهوم، همبستگی زیادی داشته باشند یا سؤال‌هایی که یک مؤلفه را می‌سنجد، همبستگی زیادی داشته باشند (رامین مهر و چارستاد، ۱۳۹۲). در تحلیل عاملی تأییدی، برای سنجش روایی همگرا دو معیار بار عاملی و میانگین واریانس استخراج‌شده به‌طور هم‌زمان در نظر گرفته می‌شود. بار عاملی میزان همبستگی بین متغیر مکنون و قابل‌مشاهده (سؤال‌های پرسشنامه) را نشان می‌دهد. میانگین واریانس استخراج‌شده، خلاصه‌ای از میزان تبیین واریانس متغیرهای آشکار در یک متغیر مکنون است. برای به دست آوردن میانگین واریانس استخراج‌شده، مجموع مربعات بارهای عاملی مربوط به یک متغیر مکنون بر تعداد آن‌ها تقسیم می‌شود (رامین مهر و چارستاد، ۱۳۹۲). زمانی که بارهای عاملی مربوط به سؤال‌های پرسشنامه یا میانگین واریانس استخراج‌شده بیشتر از ۰/۴ باشد، روایی همگرا وجود دارد (مگنر^۱ و همکاران، ۱۹۹۶). روایی تشخیصی حدی است که یک سازه خود را از بقیه سازه‌ها جدا می‌کند. چنانچه روایی تشخیصی تأیید نشود؛ یعنی یک شاخص به دو سازه تعلق دارد و در اصطلاح، بار متقاطع وجود دارد. اگر میزان میانگین واریانس استخراج‌شده بیشتر از توان دوم همبستگی بین دو متغیر مکنون باشد، روایی تشخیصی تأیید می‌شود (رامین مهر و چارستاد، ۱۳۹۲). نتایج بررسی روایی ابزار پژوهش در بخش یافته‌های پژوهش تشریح می‌شود.

۴-۱۱- پایایی ابزار پژوهش

در مدل‌سازی معادلات ساختاری، از پایایی سازه (پایایی ترکیبی) برای آزمون پایایی سؤال‌های پرسشنامه استفاده شده است. پایایی سازه معیاری برای تعیین سازگاری درونی متغیرهای آشکار است؛ به این معنا که اگر عدد بزرگی برای آن محاسبه شود، یعنی تمام معیارها به نحوی سازگار و هم‌راستا، موضوع واحدی را نشان می‌دهند. محاسبه این معیار به آلفای کرون باخ

۵- یافته‌های پژوهش (نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش)

مدل اول: بررسی روابط میان مقایسه اجتماعی و اشتراک‌گذاری دانش انفعالی در میان حسابرسان با توجه به نقش میانجی حسادت ملایم

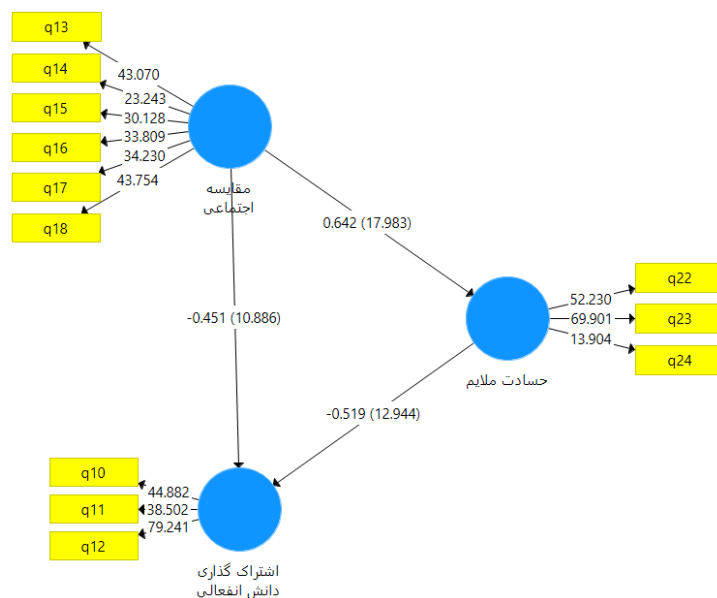
به منظور ارزیابی مدل ساختاری (مدل درونی) برای مدل (۱)، ابتدا معناداری بارهای عاملی با استفاده از روش بوت

استرپ^۱ برای به دست آوردن مقادیر t بررسی شد که نتایج آن در جدول زیر ارائه شده است و نشان می‌دهد که همگی معنی‌دار بوده و دارای بار عاملی بیش از ۰/۵ می‌باشند، همچنین برای بررسی هم خطی چندگانه از عامل تورم واریانس (VIF^۲) استفاده می‌شود. مقادیر VIF محاسبه شده برای تمامی مؤلفه‌ها کمتر از ۵ می‌باشد؛ بنابراین مشکل هم خطی وجود ندارد.

جدول ۴. نتایج بار عاملی و معنی‌داری مؤلفه‌ها در مدل (۱)

متغیر	گویه	بار عاملی	انحراف استاندارد	آماره تی	سطح معنی‌دار	vif
	q10	۰.۸۸۹	۰.۰۲۰	۴۴.۸۸۲	۰.۰۰۰	۲.۶۸۳
اشتراک‌گذاری دانش انفعالی	q11	۰.۸۶۹	۰.۰۲۳	۳۸.۵۰۲	۰.۰۰۰	۲.۱۵۲
	q12	۰.۹۳۷	۰.۰۱۲	۷۹.۲۴۱	۰.۰۰۰	۳.۵۹۷
	q13	۰.۸۹۳	۰.۰۲۱	۴۳.۰۷۰	۰.۰۰۰	۳.۳۴۷
	q14	۰.۸۲۵	۰.۰۳۵	۲۳.۲۴۳	۰.۰۰۰	۲.۶۴۴
مقایسه اجتماعی	q15	۰.۸۵۵	۰.۰۲۸	۳۰.۱۲۸	۰.۰۰۰	۲.۸۹۵
	q16	۰.۸۶۲	۰.۰۲۵	۳۳.۸۰۹	۰.۰۰۰	۲.۷۲۶
	q17	۰.۸۵۲	۰.۰۲۵	۳۴.۲۳۰	۰.۰۰۰	۲.۷۵۹
	q18	۰.۸۸۷	۰.۰۲۰	۴۳.۷۵۴	۰.۰۰۰	۳.۳۱۹
	q22	۰.۸۳۹	۰.۰۱۶	۵۲.۲۳۰	۰.۰۰۰	۱.۷۰۰
حسادت ملایم	q23	۰.۹۲۰	۰.۰۱۳	۶۹.۹۰۱	۰.۰۰۰	۲.۶۹۴
	q24	۰.۷۰۲	۰.۰۵۰	۱۳.۹۰۴	۰.۰۰۰	۱.۷۶۹

در ادامه مدل ساختاری پژوهش همراه با ضرایب استاندارد و آماره‌های تی برای مدل (۱) ارائه شده است:

شکل ۲. نمودار مدل (۱) با نمایش ضرایب مسیر (آماره t)

همچنین، تأثیر غیرمستقیم مقایسه اجتماعی بر اشتراک‌گذاری دانش انفعالی از طریق حسادت ملایم نیز معنی‌دار است.

مدل دوم: به بررسی روابط میان مقایسه اجتماعی و اشتراک‌گذاری دانش انفعالی در میان حساب‌رسان با توجه به نقش میانجی حسادت ناملایم

به‌منظور ارزیابی مدل ساختاری (مدل درونی) برای مدل (۲)، ابتدا معناداری بارهای عاملی با استفاده از روش بوت‌استرپ^۱ برای به دست آوردن مقادیر t بررسی شد که نتایج آن در جدول زیر ارائه شده است و نشان می‌دهد که همگی معنی‌دار بوده و دارای بار عاملی بیش از ۰/۵ می‌باشند، همچنین برای بررسی هم خطی چندگانه از عامل تورم واریانس (VIF^2) استفاده می‌شود. مقادیر VIF محاسبه شده برای تمامی مؤلفه‌ها کمتر از ۵ می‌باشد؛ بنابراین مشکل هم خطی وجود ندارد.

همان‌طوری که شکل (۲) نشان می‌دهد تمامی مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم در روابط زوجین معنی‌دار بودند. در جدول (۶) اثرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرها همراه معنی‌داری مسیر آمده است. اندازه اثر مربوط به هر مسیر نیز در جدول ارائه شده است.

نتایج نشان می‌دهد که حسادت ملایم تأثیر منفی و معنی‌داری بر اشتراک‌گذاری دانش انفعالی دارد. این بدان معناست که هرچه حسادت ملایم بیشتر شود، تمایل به اشتراک‌گذاری دانش انفعالی کمتر می‌شود.

همچنین مشاهده می‌شود که مقایسه اجتماعی تأثیر منفی و معنی‌داری بر اشتراک‌گذاری دانش انفعالی دارد و نیز ملاحظه می‌شود که مقایسه اجتماعی تأثیر مثبت و معنی‌داری بر حسادت ملایم دارد. این بدان معناست که افرادی که مقایسه اجتماعی انجام می‌دهند، حسادت ملایم بیشتری را تجربه می‌کنند.

جدول ۵. مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم و معنی‌داری آن‌ها در مدل (۱)

مسیر	ضریب مسیر	انحراف استاندارد	آماره t	سطح معنی‌دار	اندازه اثر ^۲
حسادت ملایم -> اشتراک‌گذاری دانش انفعالی	-۰.۵۱۹	۰.۰۴۰	۱۲.۹۴۴	۰.۰۰۰	۰.۶۹۸
مقایسه اجتماعی -> اشتراک‌گذاری دانش انفعالی	-۰.۴۵۱	۰.۰۴۱	۱۰.۸۸۶	۰.۰۰۰	۰.۵۲۶
مقایسه اجتماعی -> حسادت ملایم	۰.۶۴۲	۰.۰۳۶	۱۷.۹۸۳	۰.۰۰۰	۰.۷۰۲

جدول ۶. مسیرهای غیرمستقیم و معنی‌داری آن‌ها در مدل (۱)

مسیر	ضریب مسیر	انحراف استاندارد	آماره t	سطح معنی‌دار
مقایسه اجتماعی -> حسادت ملایم -> اشتراک‌گذاری دانش انفعالی	-۰.۳۳۳	۰.۰۳۴	۹.۸۹۷	۰.۰۰۰

جدول ۷. نتایج بار عاملی و معنی‌داری مؤلفه‌ها در مدل (۲)

متغیر	گویه	بار عاملی	انحراف استاندارد	آماره t	سطح معنی‌دار	vif
	q10	۰.۸۸۸	۰.۰۲۰	۴۳.۶۵۴	۰.۰۰۰	۲.۶۸۳
اشتراک‌گذاری دانش انفعالی	q11	۰.۸۶۷	۰.۰۲۵	۳۴.۱۵۰	۰.۰۰۰	۲.۱۵۲
	q12	۰.۹۴۰	۰.۰۱۱	۸۴.۸۵۲	۰.۰۰۰	۳.۵۹۷
	q13	۰.۸۹۲	۰.۰۲۲	۴۰.۹۸۴	۰.۰۰۰	۳.۳۴۷
	q14	۰.۸۲۳	۰.۰۳۵	۲۳.۲۳۸	۰.۰۰۰	۲.۶۴۴
مقایسه اجتماعی	q15	۰.۸۵۶	۰.۰۲۸	۳۰.۵۱۵	۰.۰۰۰	۲.۸۹۵
	q16	۰.۸۶۴	۰.۰۲۶	۳۳.۴۱۵	۰.۰۰۰	۲.۷۲۶
	q17	۰.۸۵۵	۰.۰۲۵	۳۴.۷۴۹	۰.۰۰۰	۲.۷۵۹
	q18	۰.۸۸۵	۰.۰۲۱	۴۱.۳۵۶	۰.۰۰۰	۳.۳۱۹
	q25	۰.۸۳۹	۰.۰۱۶	۵۲.۲۳۰	۰.۰۰۰	۴.۰۳۳
حسادت ناملایم	q26	۰.۹۲۰	۰.۰۱۳	۶۹.۹۰۱	۰.۰۰۰	۳.۰۱۴
	q27	۰.۷۰۲	۰.۰۵۰	۱۳.۹۰۴	۰.۰۰۰	۲.۵۱۰

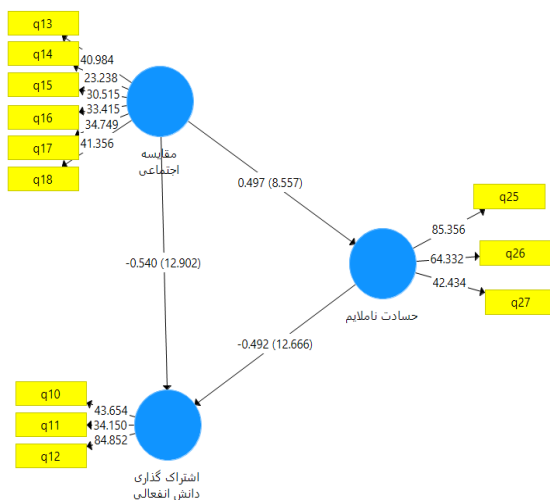
نتایج نشان می‌دهد که حسادت ناملاİM تأثیر منفی و معنی‌داری بر اشتراك‌گذاري دانش انفعالی دارد. این بدان معناست که هرچه حسادت ناملاİM بیشتر شود، تمایل به اشتراك‌گذاري دانش انفعالی کمتر می‌شود.

همچنین مشاهده می‌شود که مقایسه اجتماعی تأثیر منفی و معنی‌داری بر اشتراك‌گذاري دانش انفعالی دارد و نیز ملاحظه می‌شود که مقایسه اجتماعی تأثیر مثبت و معنی‌داری بر حسادت ناملاİM دارد. این بدان معناست که افرادی که مقایسه اجتماعی انجام می‌دهند، حسادت ناملاİM بیشتری را تجربه می‌کنند. همچنین، تأثیر غیرمستقیم مقایسه اجتماعی بر اشتراك‌گذاري دانش انفعالی از طریق حسادت ناملاİM نیز معنی‌دار است.

مدل سوم: به بررسی روابط میان مقایسه اجتماعی و اشتراك‌گذاري دانش فعال در میان حساب‌برسان با توجه به نقش میانجی حسادت ناملاİM

به منظور ارزیابی مدل ساختاری (مدل درونی) برای مدل (۳)، ابتدا معناداری بارهای عاملی با استفاده از روش بوت استرپ^۱ برای به دست آوردن مقادیر t بررسی شد که نتایج آن در جدول زیر ارائه شده است و نشان می‌دهد که همگی معنی‌دار بوده و دارای بار عاملی بیش از ۰/۵ می‌باشند، همچنین برای بررسی هم خطی چندگانه از عامل تورم واریانس (VIF^۲) استفاده می‌شود. مقادیر VIF محاسبه شده برای تمامی مؤلفه‌ها کمتر از ۵ می‌باشد؛ بنابراین مشکل هم خطی وجود ندارد.

در ادامه مدل ساختاری پژوهش همراه با ضرایب استاندارد و آماره‌های تی برای مدل (۲) ارائه شده است:

شکل ۳. نمودار مدل (۲) با نمایش ضرایب مسیر (آماره t)

همان‌طوری که شکل (۲) نشان می‌دهد تمامی مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم در روابط زوجین معنی‌دار بودند. در جدول (۶) اثرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرها همراه معنی‌داری مسیر آمده است. اندازه اثر مربوط به هر مسیر نیز در جدول ارائه شده است.

جدول ۸. مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم و معنی‌داری آن‌ها در مدل (۲)

مسیر	ضریب مسیر	انحراف استاندارد	آماره t	سطح معنی‌دار	اندازه اثر ^۳
حسادت ناملاİM -> اشتراك‌گذاري دانش انفعالی	-۰.۴۹۲	۰.۰۳۹	۱۲.۶۶۶	۰.۰۰۰	۰.۰۹۰۳
مقایسه اجتماعی -> اشتراك‌گذاري دانش انفعالی	-۰.۵۴۰	۰.۰۴۲	۱۲.۹۰۲	۰.۰۰۰	۱.۰۸۹
مقایسه اجتماعی -> حسادت ناملاİM	۰.۴۹۷	۰.۰۵۸	۸.۵۵۷	۰.۰۰۰	۰.۳۲۹

جدول ۹. مسیرهای غیرمستقیم و معنی‌داری آن‌ها در مدل (۲)

مسیر	ضریب مسیر	انحراف استاندارد	آماره t	سطح معنی‌دار
مقایسه اجتماعی -> حسادت ناملاİM -> اشتراك‌گذاري دانش انفعالی	-۰.۲۴۵	۰.۰۳۷	۶.۵۴۶	۰.۰۰۰

جدول ۱۰. نتایج بار عاملی و معنی‌داری مؤلفه‌ها در مدل (۳)

متغیر	گویه	بار عاملی	انحراف استاندارد	آماره تی	سطح معنی‌دار	vif
	q07	۰.۷۶۰	۰.۰۶۸	۱۱.۲۰۹	۰.۰۰۰	۱.۲۳۰
اشتراك‌گذاري دانش فعال	q08	۰.۸۵۳	۰.۰۵۱	۱۶.۷۱۳	۰.۰۰۰	۲.۱۶۳
	q09	۰.۸۴۵	۰.۰۵۷	۱۴.۹۱۰	۰.۰۰۰	۲.۱۵۲

3. F۲

1. Bootstrap
2. Variance inflation factor

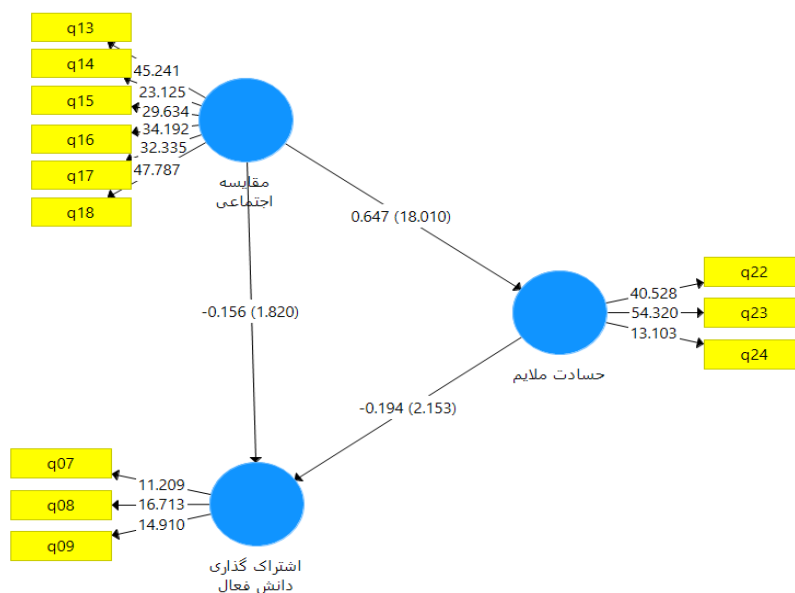
متغیر	گویه	بار عاملی	انحراف استاندارد	آماره تی	سطح معنی‌دار	vif
	q13	۰.۸۹۶	۰.۰۲۰	۴۵.۲۴۱	۰.۰۰۰	۳.۳۴۷
	q14	۰.۸۲۱	۰.۰۳۶	۲۳.۱۲۵	۰.۰۰۰	۲.۶۴۴
مقایسه اجتماعی	q15	۰.۸۵۰	۰.۰۲۹	۲۹.۶۳۴	۰.۰۰۰	۲.۸۹۵
	q16	۰.۸۶۲	۰.۰۲۵	۳۴.۱۹۲	۰.۰۰۰	۲.۷۲۶
	q17	۰.۸۵۲	۰.۰۲۶	۳۲.۳۳۵	۰.۰۰۰	۲.۷۵۹
	q18	۰.۸۹۱	۰.۰۱۹	۴۷.۷۸۷	۰.۰۰۰	۳.۳۱۹
	q22	۰.۸۴۸	۰.۰۲۱	۴۰.۵۲۸	۰.۰۰۰	۱.۷۰۰
حسادت ملایم	q23	۰.۹۱۲	۰.۰۱۷	۵۴.۳۲۰	۰.۰۰۰	۲.۶۴۹
	q24	۰.۶۹۸	۰.۰۵۳	۱۳.۱۰۳	۰.۰۰۰	۱.۷۶۹

معنی‌داری مسیر آمده است. اندازه اثر مربوط به هر مسیر نیز در جدول ارائه شده است.

نتایج نشان می‌دهد که حسادت ملایم تأثیر منفی و معنی‌داری بر اشتراک‌گذاری دانش فعال دارد. این بدان معناست که هرچه حسادت ملایم بیشتر شود، تمایل به اشتراک‌گذاری دانش فعال کمتر می‌شود.

در ادامه مدل ساختاری پژوهش همراه با ضرایب استاندارد و آماره‌های تی برای مدل (۲) ارائه شده است.

همان‌طوری که شکل (۲) نشان می‌دهد تمامی مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم در روابط زوجین معنی‌دار بودند. در جدول (۶) اثرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرها همراه

شکل ۴. نمودار مدل (۳) با نمایش ضرایب مسیر (آماره t)

جدول ۱۱. مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم و معنی‌داری آن‌ها در مدل (۳)

مسیر	ضریب مسیر	انحراف استاندارد	آماره t	سطح معنی‌دار	اندازه اثر ^۱
حسادت ملایم - < اشتراک‌گذاری دانش فعال	-۰.۱۹۴	۰.۰۹۰	۲.۱۵۳	۰.۰۳۲	۰.۰۲۴
مقایسه اجتماعی - < اشتراک‌گذاری دانش فعال	-۰.۱۵۶	۰.۰۸۶	۱.۸۲۰	۰.۰۶۹	۰.۰۱۶
مقایسه اجتماعی - < حسادت ملایم	۰.۶۴۷	۰.۰۳۶	۱۸.۰۱۰	۰.۰۰۰	۰.۷۱۹

در ادامه مدل ساختاری پژوهش همراه با ضرایب استاندارد و آماره‌های تی برای مدل (۲) ارائه شده است:
همان طوری که شکل (۲) نشان می‌دهد تمامی مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم در روابط زوجین معنی‌دار بودند. در جدول (۶) اثرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرها همراه معنی‌داری مسیر آمده است. اندازه اثر مربوط به هر مسیر نیز در جدول ارائه شده است.
نتایج نشان می‌دهد که حسادت ناملازم تأثیر معنی‌داری بر اشتراک‌گذاری دانش فعال ندارد.

همچنین مشاهده می‌شود که مقایسه اجتماعی تأثیر منفی و معنی‌داری بر اشتراک‌گذاری دانش فعال دارد و نیز ملاحظه می‌شود که مقایسه اجتماعی تأثیر مثبت و معنی‌داری بر حسادت ناملازم دارد. این بدان معناست که افرادی که مقایسه اجتماعی انجام می‌دهند، حسادت ناملازم بیشتری را تجربه می‌کنند. همچنین، تأثیر غیرمستقیم مقایسه اجتماعی بر اشتراک‌گذاری دانش فعال از طریق حسادت ناملازم معنی‌دار نمی‌باشد.

همچنین مشاهده می‌شود که مقایسه اجتماعی تأثیر معنی‌داری بر اشتراک‌گذاری دانش فعال ندارد و نیز ملاحظه می‌شود که مقایسه اجتماعی تأثیر مثبت و معنی‌داری بر حسادت ملازم دارد. این بدان معناست که افرادی که مقایسه اجتماعی انجام می‌دهند، حسادت ملازم بیشتری را تجربه می‌کنند. همچنین، تأثیر غیرمستقیم مقایسه اجتماعی بر اشتراک‌گذاری دانش فعال از طریق حسادت ملازم نیز معنی‌دار است.
مدل چهارم: به بررسی روابط میان مقایسه اجتماعی و اشتراک‌گذاری دانش فعال در میان حساب‌برسان با توجه به نقش میانجی حسادت ناملازم

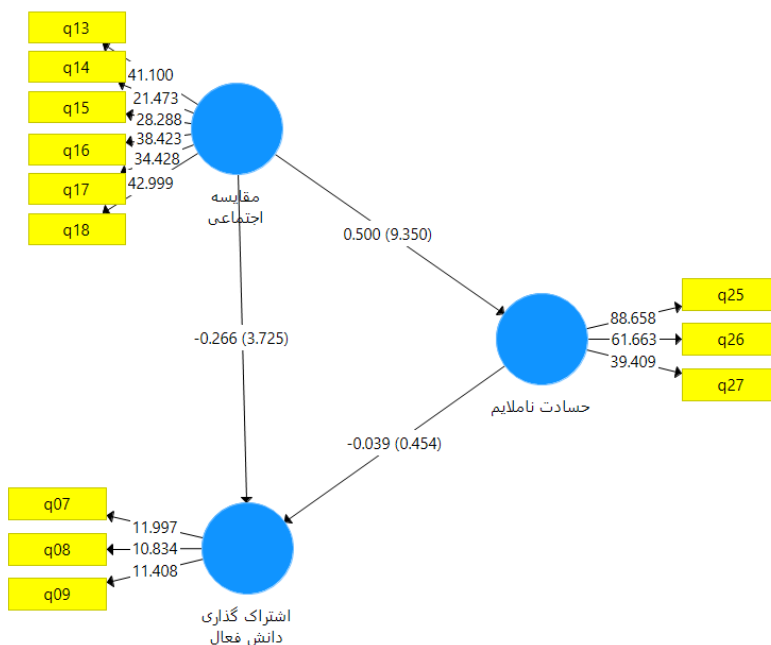
به منظور ارزیابی مدل ساختاری (مدل درونی) برای مدل (۴)، ابتدا معناداری بارهای عاملی با استفاده از روش بوت استرپ^۱ برای به دست آوردن مقادیر t بررسی شد که نتایج آن در جدول زیر ارائه شده است و نشان می‌دهد که همگی معنی‌دار بوده و دارای بار عاملی بیش از ۰/۵ می‌باشند، همچنین برای بررسی هم خطی چندگانه از عامل تورم واریانس (VIF^۲) استفاده می‌شود. مقادیر VIF محاسبه شده برای تمامی مؤلفه‌ها کمتر از ۵ می‌باشد؛ بنابراین مشکل هم خطی وجود ندارد.

جدول ۱۲. مسیرهای غیرمستقیم و معنی‌داری آن‌ها در مدل (۲)

مسیر	ضریب مسیر	انحراف استاندارد	آماره t	سطح معنی‌دار
مقایسه اجتماعی -> حسادت ملازم -> اشتراک‌گذاری دانش فعال	-۰.۱۲۶	۰.۰۶۰	۲.۰۹۵	۰.۰۳۷

جدول ۱۳. نتایج بار عاملی و معنی‌داری مؤلفه‌ها در مدل (۴)

متغیر	گویه	بار عاملی	انحراف استاندارد	آماره تی	سطح معنی‌دار	vif
اشتراک‌گذاری دانش فعال	q07	۰.۷۸۳	۰.۰۶۵	۱۱.۹۹۷	۰.۰۰۰	۱.۲۳۰
	q08	۰.۸۲۸	۰.۰۷۶	۱۰.۸۳۴	۰.۰۰۰	۲.۱۶۳
	q09	۰.۸۴۰	۰.۰۷۴	۱۱.۴۰۸	۰.۰۰۰	۲.۱۵۲
مقایسه اجتماعی	q13	۰.۸۹۲	۰.۰۲۲	۴۱.۱۰۰	۰.۰۰۰	۳.۳۴۷
	q14	۰.۸۱۵	۰.۰۳۸	۲۱.۴۷۳	۰.۰۰۰	۲.۶۴۴
	q15	۰.۸۵۱	۰.۰۳۰	۲۸.۲۸۸	۰.۰۰۰	۲.۸۹۵
	q16	۰.۸۶۸	۰.۰۲۳	۳۸.۴۲۳	۰.۰۰۰	۲.۷۲۶
	q17	۰.۸۵۸	۰.۰۲۵	۳۴.۴۲۸	۰.۰۰۰	۲.۷۵۹
	q18	۰.۸۸۷	۰.۰۲۱	۴۲.۹۹۹	۰.۰۰۰	۳.۳۱۹
	q25	۰.۹۴۰	۰.۰۱۱	۸۸.۶۵۸	۰.۰۰۰	۴.۰۳۳
حسادت ناملازم	q26	۰.۹۱۶	۰.۰۱۵	۶۱.۶۶۳	۰.۰۰۰	۳.۰۱۴
	q27	۰.۸۸۶	۰.۰۲۲	۳۹.۴۰۹	۰.۰۰۰	۲.۵۱۰

شکل ۵. نمودار مدل (۴) با نمایش ضرایب مسیر (آماره t)

جدول ۱۴. مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم و معنی‌داری آن‌ها در مدل (۴)

مسیر	ضریب مسیر	انحراف استاندارد	آماره t	سطح معنی‌دار	اندازه اثر
حسادت ناملایم -> اشتراک‌گذاری دانش فعال	-۰.۰۳۹	۰.۰۸۷	۰.۴۵۴	۰.۶۵۰	۰.۰۰۱
مقایسه اجتماعی -> اشتراک‌گذاری دانش فعال	-۰.۲۶۶	۰.۰۷۱	۳.۷۲۵	۰.۰۰۰	۰.۰۵۸
مقایسه اجتماعی -> حسادت ناملایم	۰.۵۰۰	۰.۰۵۳	۹.۳۵۰	۰.۰۰۰	۰.۰۳۳۳

جدول ۱۵. مسیرهای غیرمستقیم و معنی‌داری آن‌ها در مدل (۴)

مسیر	ضریب مسیر	انحراف استاندارد	آماره t	سطح معنی‌دار
مقایسه اجتماعی -> حسادت ناملایم -> اشتراک‌گذاری دانش فعال	-۰.۰۲۰	۰.۰۴۵	۰.۴۳۸	۰.۶۶۲

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش بررسی رابطه‌ی مقایسه‌ی اجتماعی و اشتراک‌گذاری دانش در میان حسابرسان و نقش میانجی حسادت (ملایم و ناملایم) در این روابط بود. پژوهش از نوع توصیفی - پیمایشی و کاربردی بوده و داده‌ها از ۲۱۵ حسابرس ارشد و بالاتر شاغل در مؤسسات حسابرسی تهران در سال ۱۴۰۲ از طریق پرسشنامه استاندارد جمع‌آوری و با استفاده از PLS-SEM (SmartPLS v3) و SPSS v27 تحلیل شد. در ادامه، مهم‌ترین نتایج و پیامدهای آن‌ها ارائه می‌شوند.

نتایج حاصل از تحلیل آماری داده‌ها مربوط به فرضیه اول نشان داد که حسادت ملایم تأثیر منفی و معنی‌داری بر

اشتراک‌گذاری دانش انفعالی دارد؛ به عبارتی هرچه حسادت ملایم افزایش یابد، تمایل به اشتراک‌گذاری دانش انفعالی کاهش می‌یابد. همچنین مشاهده شد که مقایسه اجتماعی تأثیر منفی و معنی‌داری بر اشتراک‌گذاری دانش انفعالی دارد و نیز مقایسه اجتماعی تأثیر مثبت و معنی‌داری بر حسادت ملایم دارد؛ بنابراین افرادی که مقایسه اجتماعی انجام می‌دهند، حسادت ملایم بیشتری را تجربه می‌کنند. این نتیجه با یافته‌های پژوهش جوادی (۱۴۰۲) در فصلنامه *دانش حسابداری و حسابرسی* مدیریت هم‌خوان است؛ او نیز نشان داد که ابعاد تاریک شخصیت و مقایسه‌جویی حرفه‌ای موجب تضعیف رفتارهای اشتراک‌گذاری دانش در میان حسابرسان می‌شود (جوادی، ۱۴۰۲). علاوه بر

شرایطی که منافع سازمانی بر اشتراک‌گذاری تأکید دارد (سانگ و لی و چوی، ۲۰۲۴؛ گانگولی و همکاران، ۲۰۱۹).

در فرضیه چهارم مشاهده شد که حسادت ناملازم تأثیر معنی‌داری بر اشتراک‌گذاری دانش فعال ندارد، اما مقایسه اجتماعی تأثیر منفی و معنی‌داری بر اشتراک‌گذاری دانش فعال نشان داد؛ همچنین مقایسه اجتماعی تأثیر مثبت و معنی‌داری بر حسادت ناملازم داشت ولی مسیر غیرمستقیم از طریق حسادت ناملازم معنی‌دار نبود. این یافته حاکی از آن است که هنگامی که حسادت به شکل ناملازم و شدید بروز می‌یابد، رفتار نتیجه‌گرا (مثلاً کناره‌گیری از تعاملات دانشی) بیشتر از کاهش اشتراک فعال مشاهده می‌شود؛ یعنی اثر مقایسه اجتماعی بر اشتراک فعال ممکن است از مکانیسم‌های دیگری مانند کاهش اعتماد سازمانی یا ادراک بی‌عدالتی نیز ناشی شود (اشنایدر و والت، ۲۰۱۷؛ ورا-مونیز و همکاران، ۲۰۰۷).

جمع‌بندی نظری و کاربردی: نتایج نشان می‌دهد که تمایز میان اشکال حسادت (ملازم/ناملازم) برای درک بهتر پیامدهای مقایسه اجتماعی بر انواع اشتراک دانش (فعال/انفعالی) ضروری است؛ این یافته با چارچوب‌های اخیر مدیریت دانش که به تفاوت انگیزه‌های اشتراک فعال و واکنشی تأکید دارند، هم‌سویی دارد (کابرا و کابرا، ۲۰۰۲؛ وانگ و نوئه، ۲۰۱۰). از منظر حرفه حسابرسی، ساختار رقابتی و مبتنی بر ارزیابی عملکرد این شغل می‌تواند زمینه‌های بروز حسادت را افزایش داده و در نتیجه سطح اشتراک‌گذاری دانش را کاهش دهد؛ بنابراین سیاست‌گذاران حرفه حسابرسی و مدیران مؤسسات می‌توانند با طراحی مکانیزم‌های تشویقی، بهبود فرهنگ اعتماد، و کاهش عوامل رقابتی ناسالم، تأثیرات منفی حسادت بر جریان دانش را کاهش دهند (قادیکلائی و همکاران، ۲۰۲۰). یافته‌ای مشابه توسط جهانیان (۱۴۰۲) در همین فصلنامه گزارش شد که نشان داد هوش معنوی و ویژگی‌های درونی افراد می‌تواند نقش مهمی در تقویت قضاوت حرفه‌ای و رفتارهای اخلاقی حسابداران داشته باشد (جهانیان، ۱۴۰۲).

اجرای این پژوهش، همانند سایر پژوهش‌های میدانی، با محدودیت‌هایی همراه بود. نخست، به دلیل ماهیت هیجانی و ارزشی متغیرهای مورد مطالعه (حسادت و اشتراک‌گذاری دانش)، احتمال وجود سوگیری مطلوبیت اجتماعی در پاسخ‌ها وجود داشت؛ هرچند تلاش شد با طراحی پرسش‌های غیرمستقیم این اثر کاهش یابد (مهری و همکاران، ۱۳۹۸). دوم، به‌کارگیری روش نمونه‌گیری غیرتصادفی و محدود بودن جامعه به حسابرسان شاغل در تهران، تعمیم‌پذیری نتایج را به سایر مناطق و بافت‌های فرهنگی کاهش می‌دهد. سوم، پایین بودن نرخ بازگشت پرسشنامه‌ها و ناقص بودن برخی پاسخ‌ها موجب شد

این، تأثیر غیرمستقیم مقایسه اجتماعی بر اشتراک‌گذاری دانش انفعالی از طریق حسادت ملازم نیز معنی‌دار بود.

این نتایج با ادبیات موجود در حوزه فرآیندهای مقایسه اجتماعی و اشتراک دانش هم‌راستا است. به‌طور مشخص، مطالعات کلاسیک و مرورهای نظری نشان می‌دهد که گرایش به مقایسه اجتماعی محیط کاری می‌تواند احساسات مقایسه‌ای (از جمله انواع حسادت/رشد) را افزایش دهد و این احساسات رفتارهای همکاری‌محور از جمله به‌اشتراک‌گذاری دانش را تضعیف کنند (بونک و گیبونز، ۲۰۰۷؛ گرینبرگ و همکاران، ۲۰۰۷). همچنین پژوهش‌های حوزه مدیریت دانش نشان می‌دهند که موانع روان‌شناختی و انگیزشی (مانند حسادت یا نگرانی از دست دادن مزیت رقابتی) از عوامل کلیدی کاهنده اشتراک‌گذاری دانش غیررسمی‌اند (کابرا و کابرا، ۲۰۰۲؛ وانگ و نوئه، ۲۰۱۰). یافته ما که حسادت ملازم مسیر واسطی میان مقایسه اجتماعی و کاهش اشتراک‌گذاری انفعالی است با این چارچوب‌های نظری و شواهد تجربی سازگار است.

در رابطه با فرضیه دوم، نتایج نشان داد که حسادت ناملازم تأثیر منفی و معنی‌داری بر اشتراک‌گذاری دانش انفعالی دارد و مقایسه اجتماعی نیز هم‌زمان موجب افزایش حسادت ناملازم و کاهش اشتراک‌گذاری دانش انفعالی می‌شود؛ همچنین مسیر غیرمستقیم مقایسه اجتماعی → حسادت ناملازم → اشتراک‌گذاری دانش انفعالی معنی‌دار بود. این الگو نیز با پژوهش‌های پیشین منطبق است: مطالعات نشان داده‌اند که حسادت ناملازم (malicious envy) معمولاً با رفتارهای تدافعی، پنهان‌کاری دانش و کاهش همکاری همراه است (دافی، ۲۰۰۶؛ لانگه و کروزیوس، ۲۰۱۴). علاوه بر این، متا-تحلیل‌ها و مرورهای اخیر نشان می‌دهد که آثار منفی حسادت ناملازم بر سازگاری سازمانی و اشتراک دانش در محیط‌های رقابتی تقویت می‌شود (لی و همکاران، ۲۰۲۳).

یافته‌های مربوط به فرضیه سوم نشان داد که حسادت ملازم تأثیر منفی و معنی‌داری بر اشتراک‌گذاری دانش فعال دارد؛ اما خود اثر مستقیم مقایسه اجتماعی بر اشتراک‌گذاری دانش فعال معنی‌دار نبود؛ با این وجود، مسیر غیرمستقیم مقایسه اجتماعی از طریق حسادت ملازم بر اشتراک‌گذاری فعال معنادار بود. این الگو نشان می‌دهد که تأثیر مقایسه اجتماعی بر اشتراک فعال ممکن است عمدتاً از طریق برانگیختن احساسات (نه مستقیماً از طریق مقایسه) اعمال شود. مطالعاتی که رابطه میان رقابت‌جویی، ارزیابی عملکرد و اشتراک فعال دانش را بررسی کرده‌اند نیز نشان می‌دهند که فشارهای ارزیابی و حسادت ملازم می‌تواند انگیزه به‌اشتراک‌گذاری فعال را کاهش دهد، حتی در

کار، جو و رفتار کاری نوآورانه حسابرسان و تأثیرات متقابل آنها بر تجاری‌سازی مؤسسات حسابرسی. *حسابداری مالی*، ۱۶ (۶۱)، ۱-۱۵.

رامین مهر، حمید و چارستاد، پروانه (۱۳۹۲). روش تحقیق کمی با کاربرد مدل‌سازی معادلات ساختاری (نرم‌افزار لیزرل). *ترمه*. غیرشهروندی پرستاران. *نشریه پرستاری/ایران*، ۲۶(۷۰-۸۳).

سلگی، محمد و قاسمی نژاد، یاسر (۱۳۹۸). شناسایی محدودیت‌ها و موانع ایجاد و اشتراک دانش. مدیریت راهبردی *دانش سازمانی*، ۲(۱)، ۱۰۳-۱۲۹. doi: 10.47176/smok.2019.1013

قادیکلائی، نیکزاد، مهدیس، فروغی، مهدیس و امیری، داریوش (۲۰۲۰). تأثیر مداخلات رفتاری بر رفتار اشتراک‌گذاری دانش توسط حسابرسان مستقل: بررسی نقش میانجی نگرش‌ها و هنجارهای انتزاعی. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۱۰۱(۲۷)، ۴۲۹-۴۵۳.

مرتضوی، سعید (۱۳۹۲). نقش واسط حسادت در تأثیر سبک رهبری تبادل رهبر-عضو بر تسهیم دانش و رفتارهای مهذب‌ی مهدی، مرادی، محمود (۱۴۰۲). حسادت در محیط کار بر اساس نظریه مقایسه اجتماعی: پیش‌بینی‌ها و پیامدها. *مطالعات مدیریت بهبود و تحول*، ۳۲(۱۰۹)، ۱۲۱-۱۵۶. doi: 10.22054/jmsd.2023.67471.4141

مهری، حجت‌الله، داودی، حافظ و عبدالمهدی فرد، بلال (۱۳۹۸). تأثیرات رقابت جویی افراطی و حسادت بین فردی کارکنان (رفتار انحرافی) بر ایجاد جو مسموم در سازمان. *مطالعات اقتصاد، مدیریت مالی و حسابداری*، ۴(۴)، ۹۳-۸۳.

یزدانی، فرشید، محقق، عارفه و فاضلی، نقی (۱۴۰۳). شناسایی و تبیین عوامل بومی موثر بر حسابداری مدیریت رفتاری. *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۱۳(۵۲)، ۴۲۲-۴۰۵.

- Baregheh, A, Rowley, J., & Hemsworth, D. (2016). The Effect of Organisational Size and Age on Position and Paradigm Innovation. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 3(23), 768-789.
- Buunk, A., & Gibbons, F. (2007). Social comparison: The end of a theory and the emergence of a Weld. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 102(1), 3-21.
- Cabrera, A., & Cabrera, E. F. (2002). Knowledge Sharing Dilemmas. *Organization Studies*, 23(5), 687-710.
- Chun, S.J. Brockner, J., & De Cremer, D. (2018). How temporal and social comparisons in performance evaluation affect fairness perceptions. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 145(c), 1-15.

بخشی از داده‌ها کنار گذاشته شود. چهارم، طبیعت مقطعی طراحی تحقیق مانع از استنباط علی روابط متغیرهاست؛ بنابراین بررسی روابط علی نیازمند پژوهش‌های طولی یا آزمایشی است. در نهایت، پیشنهاد می‌شود مطالعات آینده از روش‌های ترکیبی (کمی-کیفی)، مشاهده رفتاری در محیط کار و تحلیل شبکه‌های دانشی واقعی برای درک عمیق‌تر پویایی‌های مقایسه اجتماعی و اشتراک‌گذاری دانش بهره ببرند (رامین‌مهر و چارستاد، ۱۳۹۲؛ مرتضوی، ۱۳۹۲؛ یزدانی، ۱۴۰۳).

فهرست منابع

- بخشانی صفیه، باقرپور ولاشانی، محمد علی و عباس زاده محمدرضا (۱۴۰۱). تدوین و ارائه مدل مفهومی مدیریت رفتار اشتراک‌گذاری دانش در حرفه حسابرسی ایران. *دوفصلنامه حسابداری ارزشی و رفتاری*، ۷(۱۴)، ۳۵-۷۵.
- پور علی، محمدرضا و آزاده، فاطمه (۱۴۰۲). مدل ساختاری تأثیر ویژگی تاریک شخصیت بر هشداردهی حسابرسی با نقش میانجی رفتار شهروندی سازمانی. *مجله دانشگاه علوم پزشکی اردبیل*، ۱۱(۱)، ۲۳-۵۷.
- پور علی، محمدرضا (۱۴۰۲). تأثیر هوش معنوی بر بازداری رفتاری و قضاوت حرفه‌ای حسابداران رسمی با تأکید بر تئوری تعارض. *فصلنامه علمی پژوهشی دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۱۲(۴۸)، ۴۱۱-۴۲۴.
- جوادی، هادی، حسینی، سید حسین، همتی، بهرام و شکری، اعظم (۱۴۰۲). تأثیر ویژگی‌های تاریک شخصیت و تمایل به اشتراک‌گذاری دانش حسابرسان بر تردیدگرایی و قضاوت حرفه‌ای آن‌ها: با توجه به نقش تعدیل‌کنندگی محل اشتغال حسابرسان. *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۱۲(۴۶)، ۳۵۹-۳۷۴.
- جهانیان، ایوب، پورعلی، محمدرضا، مران جوری، مهدی و تقی پوریان، یوسف (۱۴۰۲). تأثیر هوش معنوی بر بازداری رفتاری و قضاوت حرفه‌ای حسابداران رسمی با تأکید بر تئوری تعارض. *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۱۲(۴۸)، ۴۳۰-۴۱۱.
- خواجوی، شکراله و کرمانی، احسان (۱۴۰۰). ویژگی‌های شخصیتی مؤثر بر تسهیم دانش در مؤسسات حسابرسی با رویکرد معادلات ساختاری. *پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی (پژوهشنامه حسابداری مالی و حسابرسی)*، ۱۳(۵۰)، ۳۲-۱.
- خوانساری وحید، پورزمانی زهرا (۱۴۰۳). بررسی تأثیر رهبری دانش‌گرا بر نوآوری فرآیند حسابرسی و مدل کسب و

- Tangney, J.P., Stuewig, J., & Mashek, D.J. (2007). Moral Emotions and Moral Behavior. *Annual Review Psychology*, 58, 345-372.
- Vera-Muñoz, S. C., Shackell, M., & Buehner, M. (2007). Accountants' usage of causal business models in the presence of benchmark data: A note. *Contemporary Accounting Research*, 24(3), 1015-1038.
- Wang, S., & Noe, R.A. (2010). Knowledge sharing: A review and directions for future research. *Human resource management review*, 20(2), 115-131.
- De Boer, A., Pij, S., & Minnaert, A. (2011). Regular primary schoolteachers' attitudes towards inclusive education: A review of the literature. *International journal of inclusive education*, 15(3), 331-353.
- Duffy, M. K., & Shaw, J. D. (2006). The Salieri syndrome: Consequences of envy in groups. *Small Group Research*, 31, 3-23.
- Festinger, L. (1954). A theory of social comparison processes. *Human Relations: Studies Towards the Integration of the Social Sciences*, 7(2), 117-140.
- Ganguly, A., Talukdar, A., & Chatterjee, D. (2019). Evaluating the role of social capital tacit knowledge sharing, knowledge quality and reciprocity in determining innovation capability of an organization. *Journal of Knowledge Management*, 23(6), 78-96.
- Greenberg, J., Ashton-James, C., & Ashkanasy, N. (2007). Social comparison processes in organizations. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 102(1), 22-41.
- Kessel, M. Hanneman, H., & Kratzer, J. (2012). Innovative work behavior in healthcare: The benefit of operational guidelines in the treatment of rare diseases. *Journal of Health PolicHealth Policy*, 105(2-3), 53-146.
- Kmiecniak, R. (2020). Trust, knowledge sharing, and innovative work behavior: empirical evidence from Poland. *European Journal of Innovation Management*, 5(24), 1832-1859.
- Lange, J., & Crusius, J. (2014). Dispositional Envy Revisited: Unraveling the Motivational Dynamics of Benign and Malicious Envy Personality and Social Psychology, the Society for Personality and Social Psychology. *Inc Reprints and permissions: sage, Bulletin*, 1-11.
- Li, M., Xu, X., & Kwan, H. K. (2023). The antecedents and consequences of workplace envy: A meta-analytic review. *Asia Pacific Journal of Management*, 1-32.
- Olan, F., Liu, S., & Chen, H. (2019). How cultural impact on knowledge sharing contributes to organizational performance: Using the fsQCA approach. *Journal of Business Research*, (94), 313-319.
- Schneider, S. M., & Valet, P. (2017). Relative Standards and Distributive Justice: How Social Comparison Orientations Moderate the Link between Relative Earnings and Justice Perceptions. *Social Psychology Quarterly*, 80(3), 1-12.
- Sohrabi, M., Farsi, A., & Foladian, J., (2010). Determining the validity and reliability of the Persian version of the revised movement imagery questionnaire published in the Quarterly. *Journal of Motor Behavior*.
- Sun Yung, S. (2024). An investigation of barriers to knowledge transfer. *Journal of Knowledge Management*, 9(2), 75-90.
- Sung, S.Y., Li, Y.X., Choi, J.N. (2024). Upward social comparison toward proactive and reactive knowledge sharing: The roles of envy and goal orientations. *Journal of Business Research*, (170), 114-314.

Accounting Knowledge & Management Auditing
Vol. 17/ No. 66/ Summer 2027

Explaining the Relationship Between social Comparison and Knowledge Sharing Among Auditors with Regard to the Mediating Role of Envy

Shabnam Karbalaei

Department Of Accounting, To.C., Islamic Azad University, Tonekabon, Iran

Mohammadreza Pourali

Department Of Accounting, Cha.C., Islamic Azad University, Chalus, Iran
(Corresponding author)

Seyed Fakhreddin Fakhr Hosseini

Department Of Management And Accounting, To.C., Islamic Azad University, Tonekabon, Iran

Morteza Hajiabbasi

Department Of Accounting, To.C., Islamic Azad University, Tonekabon, Iran

Abstract

The present study examines the relationship between social comparison and knowledge among auditors and the impact of these two variables on the quality of auditor reports in audit firms. The statistical population of the study includes senior auditors and above working in Tehran Auditing Institutes in 1402. Both library and field methods were used to collect data. The data collection tool in the field section is a standard questionnaire. The research is of descriptive and inferential statistics type and uses the Cochran formula and simple random method. To perform this analysis, SPSS version 27 and PLS Smart version 3 statistical software were used to analyze the information. The research findings indicate that jealousy in the workplace is a motivating factor for success and competition with other colleagues, but on the other hand, it endangers the physical and mental health of employees and has a negative impact on the mentality of employees.

Keywords: Social comparison, Knowledge Sharing, Envy

